

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA

do 2020 r.

Załącznik do Uchwały nr 162/XII/07 Rady Miejskiej
w Sosnowcu z dnia 24 maja 2007 roku

SOSNOWIEC 2007 r.

S P I S T R E Ś C I

<i>LP.</i>	<i>WYSZCZEGÓLNIENIE</i>	<i>STRONA</i>
I.	Rozdział I - CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOSNOWCA	3
1.	Rys historyczny	4
2.	Położenie i ogólna charakterystyka Miasta Sosnowca	7
3.	Sytuacja społeczna i demograficzna	8
4.	Sytuacja gospodarcza	12
5.	Infrastruktura techniczna	18
6.	Środowisko naturalne	21
7.	Analiza mocnych i słabych stron	22
8.	Procedura aktualizowania i monitorowania Strategii	25
II.	Rozdział II - STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA	27
1.	Budowa Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca	28
2.	Cel strategiczny	31
3.	Priorytety rozwoju A - F	32
4.	Schemat „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca”	33
5.	Priorytet A i cele pośrednie	34
6.	Priorytet B i cele pośrednie	35
7.	Priorytet C i cele pośrednie	36
8.	Priorytet D i cele pośrednie	37
9.	Priorytet E i cele pośrednie	38
10.	Priorytet F i cele pośrednie	39
11.	Priorytet A, cele pośrednie, kierunki działań	40
12.	Priorytet B, cele pośrednie, kierunki działań	41
13.	Priorytet C, cele pośrednie, kierunki działań	44
14.	Priorytet D, cele pośrednie, kierunki działań	45
15.	Priorytet E, cele pośrednie, kierunki działań	47
16.	Priorytet F, cele pośrednie, kierunki działań	50

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOSNOWCA

1. Rys historyczny.
2. Położenie i ogólna charakterystyka Miasta Sosnowca.
3. Sytuacja społeczna i demograficzna
 - a) demografia,
 - b) zdrowie i bezpieczeństwo,
 - c) kultura,
 - d) edukacja.
4. Sytuacja gospodarcza
 - a) gospodarka Miasta,
 - b) turystyka, sport i rekreacja,
 - c) wielkość i struktura i bezrobocie.
5. Infrastruktura techniczna
 - a) komunikacja i transport,
 - b) systemy energetyczne.
6. Środowisko naturalne.
7. Analiza mocnych i słabych stron.
8. Procedura aktualizowania i monitorowania Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca.

1. RYS HISTORYCZNY

Rok 2007, to już trzeci rok od kiedy Polska należy do grona 27 państw – członków Wspólnoty Europejskiej. Sytuacja ta daje naszemu Miastu – Sosnowcowi – szanse na kolejne impulsy rozwojowe, których kilka doświadczył już w swojej, bądź co bądź, krótkiej bo 105 letniej historii.

Otrzymując prawa miejskie Sosnowiec zajmował obszar 19 km² i liczył 60 tysięcy mieszkańców. Oczywistym jest, że rodowód tak dużego zurbanizowanego organizmu miejskiego sięgał kilka wieków wstecz. Wsie i osady, które zostały wchłonięte przez powiększające się Miasto posiadają pisane, kilkusetletnie rodowody i tradycje. Zagórze wymienione było już w dokumentach XII wiecznych, Milowice, Sielec i Pogoń znane były już w wieku XIV, a Modrzejów, Niwka i Środula w wieku XVI. Rozwój tych osad i miejscowości dzięki dogodnemu położeniu oraz podjętej eksploatacji kopalni i surowców mineralnych umożliwił powstanie w późniejszej przyszłości Miasta Sosnowiec.

Uprzemysłowienie i rozwój terenów dzisiejszego Miasta Sosnowca rozpoczęły się w roku 1806, kiedy to zaczęły powstawać pierwsze kopalnie oraz w 1822 r. huty cynku oraz walcownia blachy cynkowej. Wyroby i produkty z tych zakładów ekspediowano w świat wozami konnymi oraz przez port rzeczny zbudowany w Niwce na Przemszy.

Prawdziwie dynamiczny rozwój rozpoczął się po zbudowaniu w 1859 roku odgałęzienia kolei warszawsko - wiedeńskiej łączącej Sosnowiec ze Śląskiem i dalej ze światem. W tym czasie rozwinęły się w Mieście właściwie wszystkie gałęzie przemysłu, powstały nowe kopalnie: „Hrabia Renard” (później kopalnia Sosnowiec), przędzalnia wełny czesankowej H.Dietla (Politex), przędzalnia i farbiarnia Schoena (Intertext), fabryka kotłów parowych „Fitzner i Gamper” (następnie Fakop; Foster - Wheeler), walcownia żelaza „Huldschinsky i synowie” (Huta Buczek), nie istniejąca już huta „Katarzyna”, fabryka nawozów sztucznych, papiernie, fabryka lin i drutów, huta szkła, po której pozostał jedynie ślad w postaci nazwy ul. Szklarnianej oraz trudna do zliczenia dzisiaj liczba pomniejszych fabryczek i warsztatów rzemieślniczych.

W roku 1880 Sosnowiec z okolicznymi miejscowościami liczył ponad 9 tys. mieszkańców, a oddana do eksploatacji w roku 1885 nowa droga żelazna Iwanogrodzko - Dąbrowska (przez dzisiejszy dworzec Sosnowiec Południowy do Dębłina) spowodowała kolejny impuls rozwojowy. W roku 1897 Sosnowiec liczył już ponad 36 tys. mieszkańców.

Całe dziesięciolecie lat 80-tych XIX wieku to okres zabiegów przemysłowców i obywateli Sosnowca o uzyskanie praw miejskich, co nastąpiło 10 czerwca 1902 r. Herb Miasta ustanowiono w 1904 roku i od tamtego czasu jego forma nie uległa zmianie.

W roku 1907 Sosnowiec zamieszkiwało 70 tys. mieszkańców, a w roku 1914 ponad 100 tys.

Okres I wojny światowej to załamanie gospodarcze Miasta, zniszczono wiele kopalni i fabryk. W okresie międzywojennym szybko odbudowano zniszczenia oraz poczyniono nowe inwestycje. W latach 1924-26 zbudowano ponad 20 km nowych dróg i ulic oraz zmodernizowano główne arterie komunikacyjne między dzielnicami Miasta. W latach 1926-27 skanalizowano całe śródmieście i główne ulice Sosnowca. W roku 1929 połączono linią tramwajową Sosnowiec z Będzinem i Dąbrową Górniczą, co w znaczny sposób poprawiło komunikację.

Rok 1929 był dla Miasta rokiem szczególnym. Sosnowiec stał się siedzibą Izby Przemysłowo - Handlowej, która wniosła znaczący wkład w jego rozwój, a przemysł sosnowiecki osiągnął najwyższą produkcję w całym okresie międzywojennym.

W latach 30-tych ubiegłego stulecia Miasto nie rozwijało się już tak dynamicznie z powodu światowego kryzysu. W roku 1937 Sosnowiec liczył ponad 120 tysięcy mieszkańców.

Druga wojna światowa przyniosła ogromne straty ludzkie oraz materialne. W roku 1945 Sosnowiec zamieszkiwało około 86 tys. mieszkańców.

Najbardziej dynamiczny okres rozwoju w swojej historii Miasto przeżywało w latach 70-tych XX wieku. Zbudowano wtedy, dla przybywających ze wsi i miasteczek osób poszukujących (i znajdujących) zatrudnienia w przemyśle, wielkie osiedla mieszkaniowe. Przebudowano cały układ komunikacyjny Sosnowca i Zagłębia.

Lata 80-te, to pod względem rozwoju techniki, technologii i postępu - status quo. Natomiast lata 90-te, to dla społeczności Sosnowca powstanie samorządu gminnego. Od 1 stycznia 1999 r. Miasto Sosnowiec jest na powrót powiatem grodzkim.

Największą liczbę ludności Sosnowiec posiadał w roku 1990, było to 259.400 osób. Od tamtego czasu w wyniku zmian gospodarczych i społecznych następuje systematyczny spadek liczby mieszkańców miasta. Sytuacja taka dotyczy jednak całego regionu, całego województwa śląskiego i Sosnowiec nie jest na tym tle żadnym wyjątkiem

W roku 2002 Sosnowiec liczył 240.137 mieszkańców; w 2004r. – 228.192, a w 2006r. (w czerwcu) – 225.202 mieszkańców.

Pod względem gospodarczym w mieście nastąpiły przemiany w przemyśle na skalę niespotykaną gdzie indziej, restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstw, dostosowywanie ich do reguł gospodarki rynkowej, w tym niestety likwidacje i upadłości wymuszane względami ekonomicznymi i organizacyjnymi, niemal zupełna likwidacja dotychczasowych, tradycyjnych gałęzi przemysłowych, tj. górnictwa węgla kamiennego, włókiennictwa oraz hutnictwa żelaza i stali. Wraz z tymi przedsiębiorstwami zatracał się rynek zbytu dla kolejnych przedsiębiorstw z nimi współpracujących. A że życie nie znosi próżni, w miejsce tego co odeszło w przeszłość powstawały nowe zakłady produkcyjne, wykorzystujące inne technologie, zaspakajające swoimi wyrobami inne potrzeby; powstało wiele zakładów produkujących części, elementy i komponenty do ostatecznego montażu w produkcji branży motoryzacyjnej i artykułów gospodarstwa domowego; nastąpił dynamiczny rozwój handlu i usług; w pełni zostały wykorzystane nowe warunki rozwoju przedsiębiorczości jakie dawała, i daje w dalszym ciągu, Specjalna Strefa Ekonomiczna.

Obok nowych i nowoczesnych zakładów produkcyjnych oraz centrów handlu i usług Sosnowiec staje się coraz większym ośrodkiem akademickim; na terenie miasta powstawały i powstają kolejne obiekty dla potrzeb coraz liczniejszej rzeszy studentów zdobywających wiedzę w kolejnych wydziałach wyższych uczelni mających swoje siedziby w naszym Mieście.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej otworzyło przed naszym Miastem nowe szanse i perspektywy. Dostępność środków finansowych z funduszy europejskich daje możliwości urzeczywistnienia przedsięwzięć i zamierzeń, których

realizacja dotychczas nie była osiągalna na poziomie samorządu miejskiego i gminnego. Krótki, bo zaledwie trzyletni okres, od kiedy praktycznie zniesione zostały bariery dzielące nas od Europy, wskazuje jak dzięki umiejętnemu wykorzystywaniu rodzących się szans, zaangażowaniu samorządu, przedsiębiorców i mieszkańców zmieniło się nasze Miasto. Bez trudu, ale i bez nachalnej reklamy, można zauważyć jak duże zmiany nastąpiły i następują w wyglądzie Sosnowca i jego infrastrukturze służącej mieszkańcom.

Wiadomo, że nic nie jest dane raz na zawsze, o czym mieszkańcy Miasta przekonali się boleśnie na przykładzie likwidacji przemysłów dotychczas tradycyjnych dla Sosnowca. Dlatego dążyć należy do maksymalnego wykorzystania dla naszego dobra współcześnie występujących możliwości. To, że przybyło do nas, w tak krótkim czasie, wielu inwestorów z Europy i świata działających w różnych branżach i dziedzinach przedsiębiorczości jest oczywiście niewątpliwym sukcesem. Jesteśmy jednak praktycznie dopiero na początku drogi do ukształtowania nowoczesnego Sosnowca i do wypracowania jego współczesnego wizerunku, łamiącego stereotypy, satysfakcjonującego mieszkańców i odpowiadającego rzeczywistości.

Dynamika zmian w otaczającym świecie oraz naturalna dla każdego człowieka dążność do bycia lepszym i doskonalszym wymusza na nas mieszkańcach Miasta i samorządzie ocenę i weryfikację dotychczasowych kierunków działania, wypracowanie nowych, zapisanie ich w dokumentach strategicznych i programach rozwoju oraz przyjęcie do realizacji.

Wszystkie te uwarunkowania doprowadziły do znowelizowania dotychczasowego dokumentu Strategii i opracowania jednolitego tekstu Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 roku, uwzględniającego nowe okoliczności, wyzwania i potrzeby.

2. POŁOŻENIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Sosnowiec położony jest, wg kryterium geograficznego, na Wyżynie Śląskiej, w obrębie wschodniej części Płaskowyżu Bytomsko – Katowickiego; natomiast według kryterium administracyjno - gospodarczego, znajduje się w województwie śląskim, w północno - wschodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego zwanego niekiedy (może już nieco historycznie) Górnośląskim Zagłębiem Węglowym.

Miasto Sosnowiec wraz z innymi miastami byłego zaboru rosyjskiego wytworzyło przez lata obszar przemysłowy zwany Zagłębiem Dąbrowskim i zostało jego nieformalną stolicą.

Sosnowiec zajmuje 91,2 km². Na tym obszarze mieszka obecnie, wg danych statystycznych GUS-u, 225.202 sosnowiczian, co daje średnią gęstość zaludnienia 2.467 osób na km². Przez Miasto przepływają trzy duże rzeki: Brynica, Biała i Czarna Przemsza oraz Bobrek.

Miasto posiada dobre połączenia i możliwości komunikacyjne. Leży na szlakach drogowych i kolejowych prowadzących z północy na południe i ze wschodu na zachód. Przebiegają przez nie liczne drogowe trasy tranzytowe dające dobre możliwości komunikacyjne we wszystkich praktycznie kierunkach. Kolejowy system „Intercity” i „Eurocity” umożliwia np. dojazd do Warszawy w ciągu 2,5 godz. Do portu lotniczego Pyrzowice jest z Sosnowca 20km, a do portu lotniczego w podkrakowskich Balicach 70 km. W odległości 12 km od centrum Miasta przebiega autostrada A-4, którą można udać się w kierunku Wrocławia albo Krakowa; przez Miasto prowadzi kilka dróg krajowych. Na terenie Miasta funkcjonują 2 dworce i 5 stacji PKP.

Sosnowiec, mimo dokonanych dużych przemian społecznych i gospodarczych pozostaje w dalszym ciągu dużym ośrodkiem przemysłowym i gospodarczym kraju, chociaż jego obraz i wizerunek został zmieniony. Przez całe lata w krajobrazie gospodarczym miasta dominowało hutnictwo i górnictwo, którym Sosnowiec zawdzięcza swój dynamiczny rozwój w XIX i XX wieku oraz inne przemysły stanowiące uzupełnienie dwóch wiodących tzn. przemysły: włókienniczy, metalowy, maszynowy oraz energetyka. Ostatnie lata to rozwój innych gałęzi i specjalności przemysłowych, jak np. produkcja elementów i części do montażu w branży motoryzacyjnej i artykułów gospodarstwa domowego; rozwój handlu, usług i edukacji, w tym na poziomie akademickim.

Atutami współczesnego Sosnowca są:

- korzystne położenie geograficzne,
- bardzo dobry układ komunikacyjny,
- dobrze rozwinięte systemy łączności,
- wolne moce w mediach komunalnych (woda, gaz, energia elektryczna),
- rezerwa terenów pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe,
- dobrze rozwinięty system lokalnego transportu zbiorowego,
- wieloletnie tradycje gospodarcze,
- dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości,
- dostępność szkół na wszystkich poziomach nauczania, w tym wyższe uczelnie,
- funkcjonowanie Podstrefy Sosnowiecko - Dąbrowskiej KSSE,
- rozległe tereny rekreacyjne oraz walory środowiska przyrodniczego,
- wysoka jakość usług medycznych,
- funkcjonowanie licznych obiektów sportowych,
- bliskie sąsiedztwo stolicy województwa.

3. SYTUACJA SPOŁECZNA I DEMOGRAFICZNA

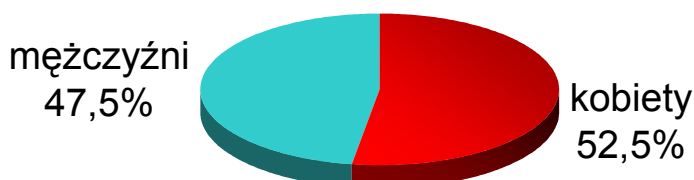
a) demografia

Na obszarze 91,2 km² mieszka obecnie 225.202¹ sosnowiczian (średnia gęstość zaludnienia 2.467 os/km²), co daje miastu 3 miejsce w województwie śląskim i 14 miejsce w kraju pod względem liczby mieszkańców.

Ludność wg wieku

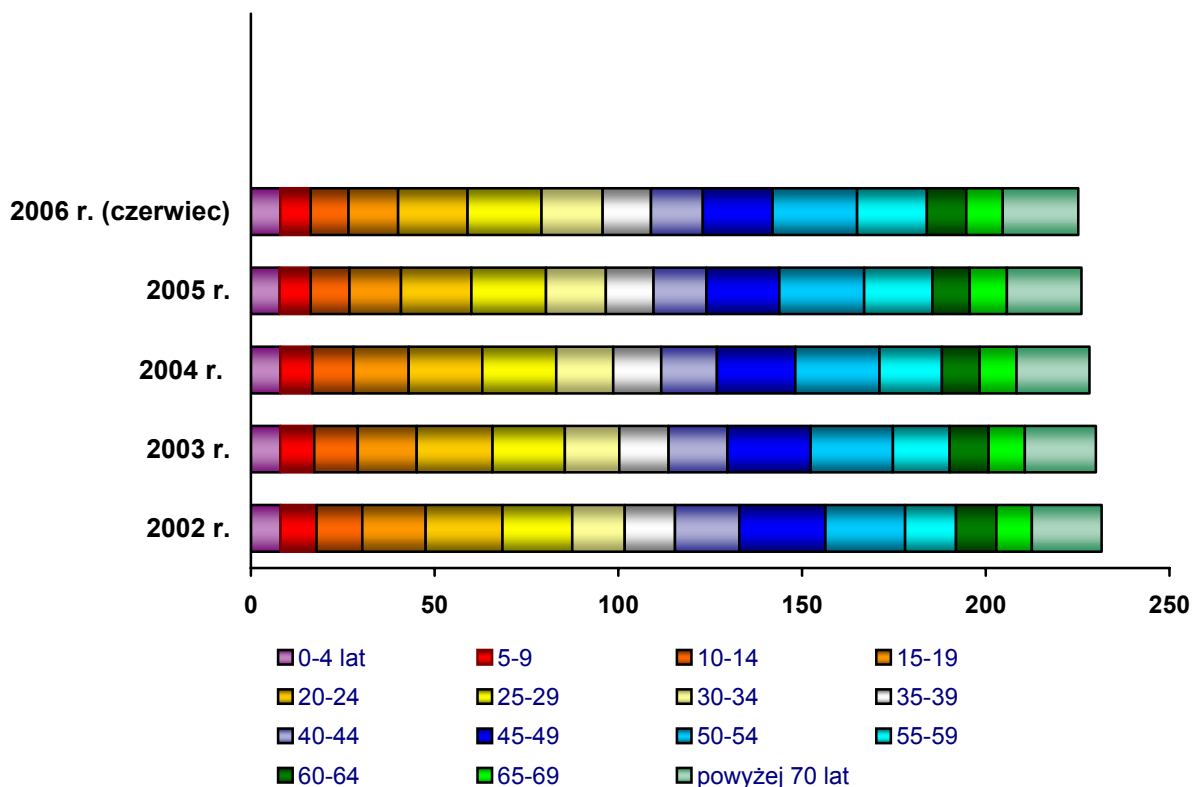
Lata	1998	2000	2002	2004	2006 (czerwiec)
0-4	9449	8823	8104	8029	7995
5-9	12059	10677	9724	8678	8252
10-14	16925	14446	12504	11138	10304
15-19	21153	19661	17210	15069	13547
20-24	21366	22468	20941	20090	18859
25-29	15622	17458	19011	20080	20104
30-34	14854	14306	14224	15487	16668
35-39	16717	15041	13699	13139	13165
40-44	24050	21150	17506	15142	14063
45-49	24250	24900	23407	21341	19038
50-54	17144	20666	21732	22907	22965
55-59	11787	11423	13879	16951	18977
60-64	11281	11726	10944	10262	10718
65-69	10184	9695	9661	10075	9995
powyżej 70 lat	17291	18662	18500	19804	20552

Struktura ludności wg płci wskazuje przewagę liczby kobiet - ponad 52% mieszkańców. Na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet.

¹ Stan na dzień 30.06.2006 r. - dane wg GUS-u;

Ludność miasta podzieloną wg grup wiekowych przedstawia poniższa tabela

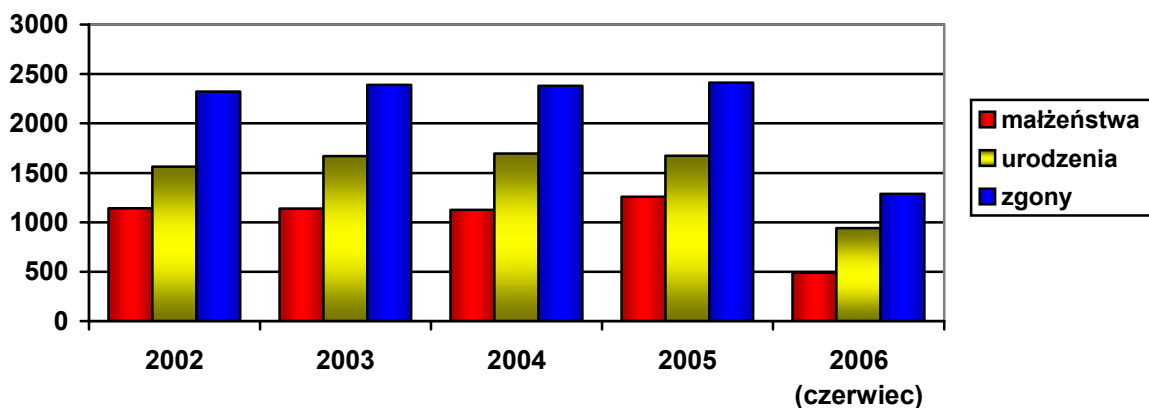

Duże znaczenie dla prognoz dotyczących rozwoju miasta ma zestawienie dotyczące ruchu naturalnego oraz wędrówkowego mieszkańców.

Na przedstawionym poniżej wykresie wyraźnie widać, iż w naszym mieście, podobnie jak w województwie, liczba zgonów znacznie przewyższa liczbę urodzin.

Jest to tendencja niekorzystna i w połączeniu z ujemnym saldem migracji przyczynia się do znacznego spadku liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat (od 2002 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o prawie 7.000 osób).

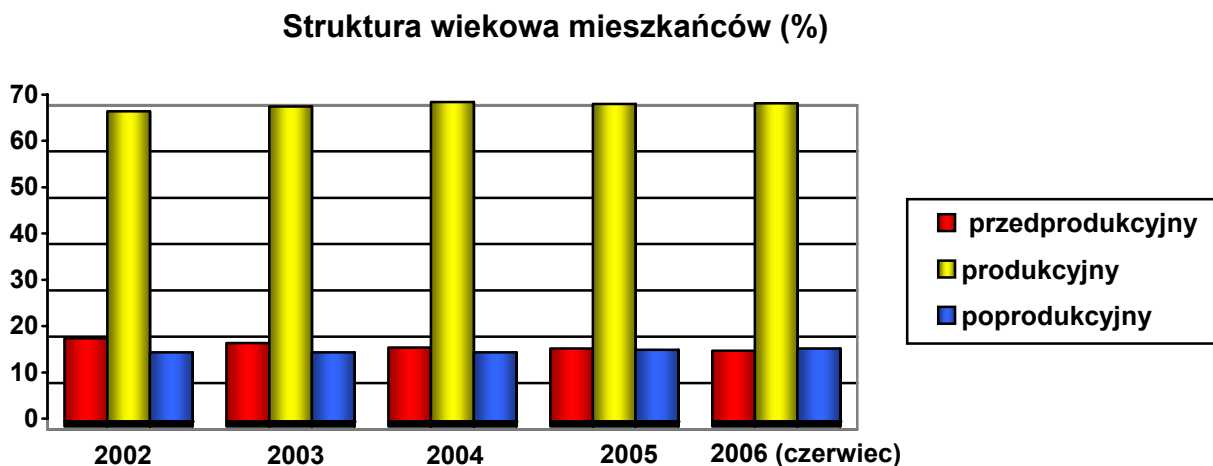
W 2005 roku łącznie w Sosnowcu zawarto 1.258 małżeństw; urodziło się 1.673 dzieci oraz odnotowano 2.412 zgonów.

Zdecydowana większość mieszkańców Sosnowca to osoby w wieku produkcyjnym – 69%, drugą pod względem wielkości jest grupa w wieku

poprodukcyjnym stanowiąca 16% ogółu populacji. Niepokojącą tendencją jest stałe obniżanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym co świadczy o stopniowym starzeniu się społeczeństwa Sosnowca.

Graficzny obraz tych wielkości przedstawia poniższy wykres:

Na koniec 2005 roku dane statystyczne wykazują w Sosnowcu 34.760 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym; 155.335 mieszkańców w wieku produkcyjnym i 35.939 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

b) zdrowie i bezpieczeństwo

W 2006 roku w Sosnowcu funkcjonowało 5 szpitali, przy czym Szpital Wojewódzki nr 5 im. św. Barbary zlokalizowany jest w dwóch budynkach tj. przy Placu Medyków oraz przy ul. 3-go Maja (poprzednio Szpital Miejski nr 2), w których było łącznie 1720 łóżek dla pacjentów.

Mieszkańcy miasta mogli dbać o swoje zdrowie i leczyć się w 8 przychodniach publicznych i 131 placówkach niepublicznych, a w leki, medykamenty i środki opatrunkowe mogli się zaopatrywać w 77 aptekach zlokalizowanych na terenie miasta.

Na jednego lekarza w 2006 roku przypadało 362 mieszkańców Sosnowca, na jednego lekarza dentyście 2.529 mieszkańców, a jedna pielęgniarka statystycznie opiekowała się 372 mieszkańcami.

Budżet miasta na ochronę zdrowia sosnowiczian przeznaczył w 2006 roku kwotę wynoszącą 11.346.341 zł., na opiekę społeczną 83.352.157 zł., a na bezpieczeństwo publiczne kwotę 9.525.221 zł.

c) kultura

Sosnowiec, miasto o bogatych tradycjach kulturowych, jest dynamicznie i prężnie rozwijającym się miastem europejskim. Szacunek do tradycji i pamięć o historii łączy się z dążeniem do odnalezienia swojego miejsca w mozaice kultur europejskich i współtworzenia wspólnej tożsamości. Członkostwo w Europie zjednoczonej administracyjnie i politycznie ale zróżnicowanej kulturowo daje możliwość wzbogacania własnych tradycji, dopisania nowych wartości do tych odziedziczonych po przodkach.

Kulturalny wizerunek miasta jest tworzony przede wszystkim przez mieszkańców, którzy przez zbudowanie instytucji kultury, organizowanie koncertów,

wystaw, wernisaży oraz innych imprez artystycznych propagują i upowszechniają dorobek lokalnych twórców i artystów a także dzieł z kanonu polskiego, europejskiego i światowego.

W Sosnowcu działa kilkanaście instytucji kultury, a to przede wszystkim: Teatr Zagłębia, mający metrykę starszą niż samo miasto; Miejska Biblioteka Publiczna im. G. Daniłowskiego; Muzeum; Miejski Klub im. Jana Kiepury; Miejski Klub „Maczki”; Miejski Dom Kultury „Kazimierz” oraz Sosnowieckie Centrum Sztuki – Zamek Sielecki zlokalizowane w wyremontowanych, odnowionych i zaadaptowanych pomieszczeniach jednej z najstarszych budowli w mieście.

Sosnowiec to miasto interesujących wydarzeń kulturalnych i prestiżowych imprez takich jak m.in.: Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny; Międzynarodowy Turniej Sportowego Tańca Towarzyskiego „Shock Dance”; Mistrzostwa Śląska Niezrzeszonych Zespołów Cheerleaders; Ogólnopolski Turniej Zespołów Cheerleaders; Europejski Festiwal Piosenki Dziecięcej; Międzynarodowa Wystawa i Giełda Mineralów i Skamieniałości; Festiwal Muzyki Znanej i Nieznanej; Sosnowieckie Spotkania Artystyczne; Turniej Jednego Wiersza o Laur Plateranki; Zadaszki Jazzowe; Dni Sosnowca; Dni Ziemi.

Znaczną rolę zarówno w promowaniu kultury Sosnowca jak i zapewnieniu mieszkańcom, bieżących informacji pełnią środki masowego przekazu m.in.: Radio ESKA oraz samorządowy periodyk „Kurier Miejski”.

Budżet miasta w 2006 roku przeznaczył na kulturę, sztukę i kulturę fizyczną środki w kwocie 15.582.927 zł.

d) edukacja

Sosnowiec jest znaczącym ośrodkiem naukowym, o czym świadczą zlokalizowane w mieście wyższe uczelnie. Wśród nich są Śląska Akademia Medyczna - Wydział Farmaceutyczny i Oddział Medycyny Laboratoryjnej, Uniwersytet Śląski - Wydział Nauki o Ziemi, Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach oraz pięć Wydziałów Filologicznych; Politechnika Śląska – Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki, Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii i Transportu; Podyplomowe Studium Logopedii i Glottodydaktyki z Terapią Pedagogiczną, Kolegium Języka Biznesu, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych.

Jednocześnie działalność dydaktyczną prowadzi Wyższa Szkoła Humanitas (poprzednio Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu) oraz Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, będące uczelniami niepublicznymi. Ponadto w Mieście działa Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego.

W Sosnowcu funkcjonują 32 szkoły podstawowe, 22 gimnazja, 8 liceów ogólnokształcących, 10 zespołów szkół zawodowych, 3 szkoły podstawowe specjalne i 4 gimnazja specjalne oraz zasadnicza szkoła zawodowa specjalna, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy oraz 39 przedszkoli.

W mieście działa Zespół Szkół Muzycznych w skład którego wchodzi Szkoła Muzyczna I i II stopnia, trzy placówki pracy pozaszkolnej oraz dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Od 2006 roku funkcjonuje Centrum Doskonalenia nauczycieli będące publicznym ośrodkiem metodycznym dla nauczycieli.

Istnieją tu także szeroko znane również poza granicami kraju Szkoły Mistrzostwa Sportowego – Polskiego Związku Hokeja na Lodzie i Polskiego Związku Piłki Siatkowej.

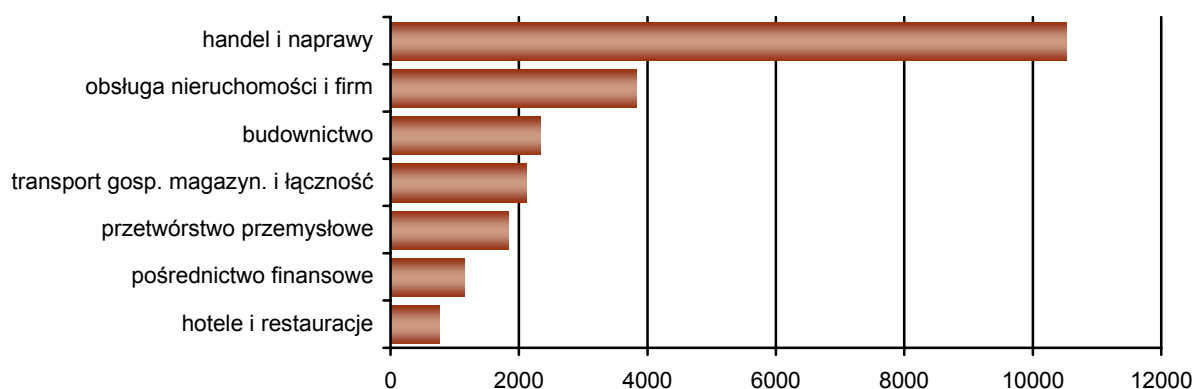
4. SYTUACJA GOSPODARCZA

a) gospodarka miasta

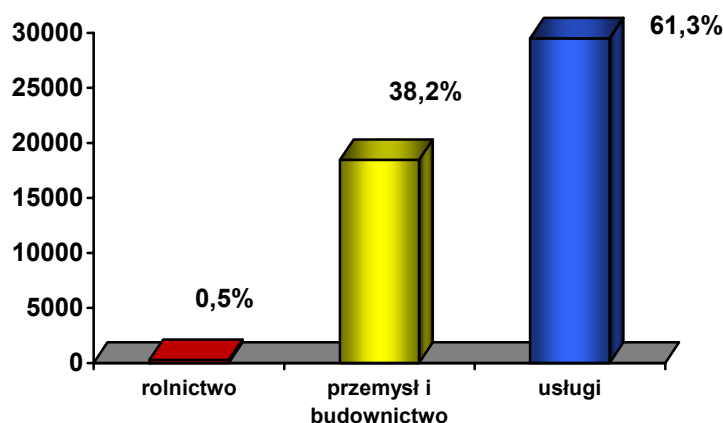
W ostatnich latach w strukturze gospodarczej Sosnowca zaszły bardzo istotne zmiany. Gałęzie i dziedziny przemysłu, które przyczyniły się do dotychczasowego rozwoju Miasta takie jak górnictwo, hutnictwo oraz przemysł włókienniczy w wyniku dokonujących się przemian społeczno - gospodarczych utraciły swoje dominujące pozycje i znaczenie. Obecna struktura branżowa przedsiębiorstw wskazuje na znaczny rozwój gałęzi przemysłowych wykorzystujących nowoczesne technologie i wysoko przetworzoną myśl techniczną. Intensywny rozwój widoczny jest w branżach elektronicznej, maszynowej, spożywczej i akcesoriów samochodowych. Znaczącą rolę zaczęły odgrywać usługi m.in.: handel, bankowość, transport, gastronomia.

W ten sposób gospodarka naszego miasta nabyła charakteru wielogałęziowego, a w jej strukturze dominują małe i średnie firmy prywatne.

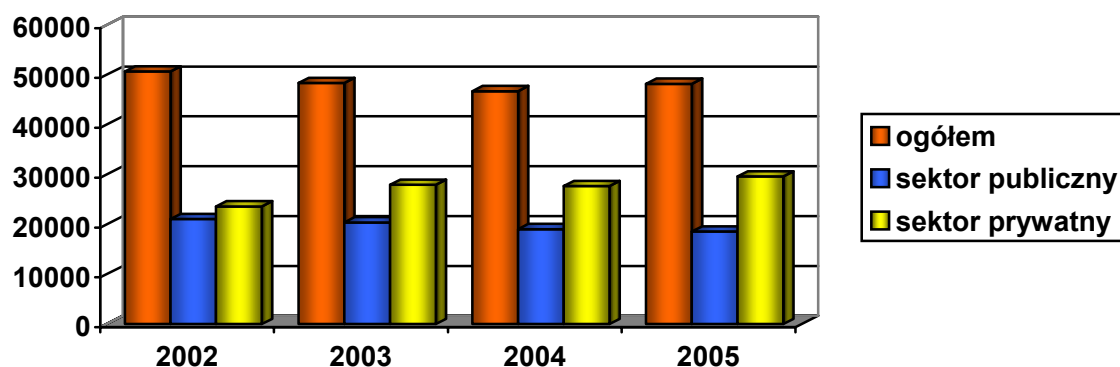
**osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
wg wybranych sekcji w 2005 r.**

W strukturze zatrudnienia w gospodarce miasta dominującą pozycję zajmują usługi dając pracę ponad 29 tys. mieszkańcom (tj. 61,3% ogółu zatrudnionych) oraz przemysł i budownictwo – 18.444 osób zatrudnionych.

Pracujący wg sektorów własności

W roku 2005 w Sosnowcu działało 25.356 podmiotów gospodarczych, w tym 24.725 podmiotów w sektorze prywatnym i 631 podmiotów w sektorze publicznym.

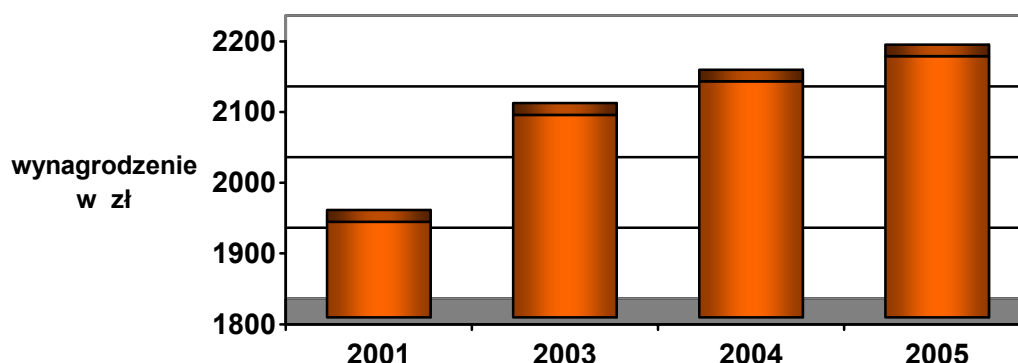
LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W SYSTEMIE REGON

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2003	2004	2005	2006
Sektor publiczny	574	598	629	631	620
Sektor prywatny	24.379	24.907	25.274	24.725	23.839
Podmioty gospodarcze ogółem	24.953	25.505	25.903	25.356	24.459

Podmioty gospodarcze – stan w dniu 31.12.2005 r. – wg danych GUS

Ogółem	Sektor		Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki prawa handlowego		Spółdzielnie	Osoby fizyczne
	publiczny	prywatny		razem	z udziałem kapitału zagranicznego		
25.356	631	24.725	7	1.017	146	37	20.718

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2005 r. wynosiło w Sosnowcu 2.196,13 zł. Na podstawie danych z ubiegłych lat można stwierdzić widoczny stopniowy wzrost dochodów co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

Obok firm krajowych funkcjonuje na rynku ponad 140 spółek z udziałem kapitału zagranicznego w tym liczący się producenci z USA oraz krajów Unii Europejskiej, tacy jak: TIMKEN POLSKA, FOSTER WHEELER ENERGY-FAKOP, ERSI. POLAND, ERGOM POLAND, HERAEUS ELECTRO-NITE POLSKA, GEIGER TECHNIK POLSKA, SEGU, FERROLI.

Branża handlowo-usługowa oprócz lokalnych, uznanych firm reprezentowana jest przez placówki takich sieci jak: Makro Cash&Carry, Castorama, Auchan, Carrefour, Plejada, Plaza, Leroy Merlin, Real, Tesco, Plus oraz Outlet Centre

Znaczącą rolę w tworzeniu nowego wizerunku gospodarczego miasta odgrywa Specjalna Strefa Ekonomiczna, która powstała w Sosnowcu dzięki staraniom władz samorządowych. Na terenie Strefy zainwestowały m.in. takie firmy jak: Zakład Przetwórstwa Mięsnego „MM DUDA”, Duda Bis, Ergom Poland, Bitron Poland, HORMANN Polska.

Powyższe firmy zdecydowały się na zainwestowanie w Sosnowcu m.in. dlatego iż uznały, że oferujemy najlepsze spośród wielu innych lokalizacji warunki dla ich rozwoju. Dlatego też tak duże znaczenie przy pozyskiwaniu inwestorów ma tworzenie odpowiedniej infrastruktury i promocja związana z kreowaniem pozytywnego wizerunku miasta - przyjaznego inwestorom i wspierającego przedsiębiorczość.

b) turystyka, sport i rekreacja

Sosnowiec to Miasto o bogatych tradycjach sportowych. Działają w nim liczne kluby i stowarzyszenia sportowe. Miejscowe drużyny piłkarskie, siatkarskie i hokejowe wielokrotnie zajmowały czołowe lokaty w rozgrywkach krajowych, z powodzeniem rywalizowały też na arenach międzynarodowych. Także młodzież ze szkół mistrzostwa sportowego funkcjonujących w naszym Mieście zdobywała medale na międzynarodowych zawodach. Sosnowieccy sportowcy odnoszą również sukcesy w dyscyplinach indywidualnych oraz w sportach walki. Na arenach międzynarodowych widoczne są także występy sportowców niepełnosprawnych z naszego Miasta.

Sosnowiczanie mają do dyspozycji wiele obiektów sportowo - rekreacyjnych, basenów, boisk, hal sportowych, kortów tenisowych i siłowni. Szczególny nacisk kładzie się na rozwój sportu masowego i rekreację ruchową. W 2005 roku oddany

został do użytku uformowany stok narciarski w Dzielnicy Środula wchodzący w skład tworzonego Całorocznego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego, w którym znajdują się także kryte i otwarte korty tenisowe, kręgielnia, centrum odnowy biologicznej; boiska do siatkówki plażowej; kompleks basenów oraz plac zabaw dla dzieci.

W 2005 roku wybudowano w Parku Sieleckim skatepark, a drugi tego typu obiekt wybudowano w 2006 roku w parku przy ulicy Braci Mieroszewskich.

W trosce o prawidłowy rozwój fizyczny dzieci i młodzieży od kilku lat realizowany jest program „Zdrowie i sprawność”. Od roku 2007 program został wzbogacony o zajęcia z dogoterapii. Tradycją stał się również coroczny udział mieszkańców miasta w Sportowym Turnieju Miast i Gmin, na którym zdobywają czołowe miejsca.

Od wielu lat w Sosnowcu prężnie działa Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze i Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej oraz Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, które odgrywają dużą rolę w upowszechnieniu turystyki m.in. organizując rajdy, wycieczki, festyny rodzinne, amatorskie turnieje piłkarskie i biegi uliczne. Organizowane są również wycieczki po Mieście pełniące ważną rolę edukacyjną poprzez zaznajamianie sosnowiczian ze znajdującymi się w mieście obiektami zabytkowymi.

W 2006 roku budżet miasta w dziale kultury fizycznej wynosił 16 488 398 zł.

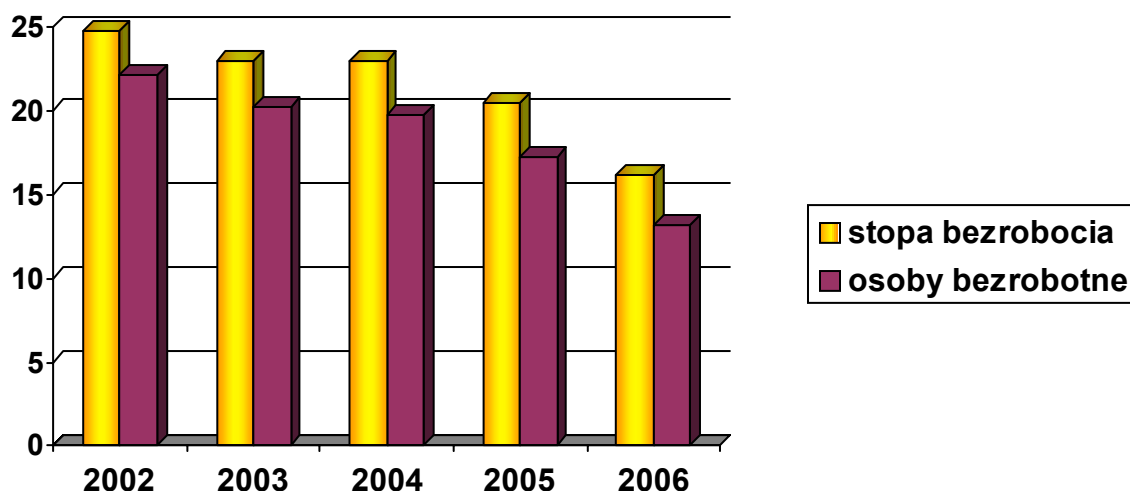
c) wielkość i struktura bezrobocia

Zachodzące w Polsce przemiany społeczno-gospodarcze przyniosły wraz z wolnym rynkiem także zjawisko bezrobocia, które nadal stanowi jeden z najdotkliwszych problemów społecznych w naszym kraju.

W Sosnowcu na dzień 31.12.2006 r. zarejestrowanych było 13.167 osób bezrobotnych², natomiast stopa bezrobocia mierzona udziałem bezrobotnych w ludności aktywnej zawodowo wyniosła 16,1%.

Od kilku lat jest jednak widoczny wyraźny stały spadek liczby osób bezrobotnych i stopy bezrobocia w porównaniu do danych z ubiegłych lat – przedstawia to wykres zamieszczony poniżej:

Osoby bezrobotne i stopa bezrobocia w Sosnowcu w latach 2002 - 2006

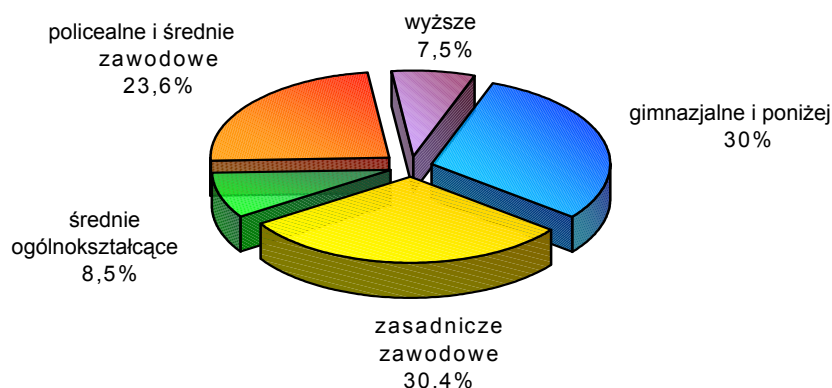

² Dane liczbowe dotyczące bezrobocia pochodzą ze sprawozdań wykonanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sosnowcu oraz materiałów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach.

Przedstawione poniżej dane obrazują najbardziej charakterystyczne cechy struktury bezrobocia w Sosnowcu.

Wśród osób zarejestrowanych według stanu z dnia 31.12.2006 r. przeważają osoby poprzednio pracujące – 61%, ale posiadające niski poziom wykształcenia. Wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i poniżej posiada 60,4 % bezrobotnych. Osoby te stanowią również najliczniejszą grupę pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Osoby bezrobotne zarejestrowane wg poziomu wykształcenia w 2006 r.

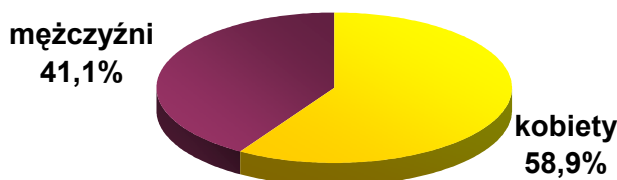

Bezrobotni z wykształceniem wyższym są obecnie najmniej liczną grupą i stanowią w naszym mieście – 7,5% ogółu zarejestrowanych, natomiast osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej posiada 60,4 % wszystkich bezrobotnych.

Sposobem na podwyższenie wykształcenia przez młodych bezrobotnych jest przeszkalanie ich do nowych zawodów, dających większe prawdopodobieństwo zatrudnienia w przypadku pojawienia się popytu na określony rodzaj przygotowania zawodowego.

Podobnie jak w poprzednich latach bezrobocie w większym stopniu dotyczyło kobiet niż mężczyzn. Kobiety stanowiły 58,9% ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy bezrobotnych.

Struktura bezrobotnych wg płci

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych analiz lokalnego rynku pracy wzrostu zatrudnienia i rozwiązania problemu bezrobocia można oczekiwać tylko w wyniku powstawania nowych trwałych miejsc pracy.

W związku z tym jednym z najważniejszych zadań, jakie spoczywa na władzach miasta jest stwarzanie jak najlepszych warunków do rozwoju rodzimego sektora MŚP oraz pozyskiwanie nowych inwestorów.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

a) komunikacja i transport

Sosnowiec jest ważnym węzłem komunikacyjnym. Miasto znajduje się na przecięciu tras międzynarodowych, łączących południową część Europy z północną oraz wschodnią z zachodnią. Przez Sosnowiec przebiega droga krajowa DK-1 Cieszyn - Łódź, droga krajowa DK-86 Bielsko-Biała - Warszawa, droga krajowa DK-94 Katowice - Kraków. W odległości 12 km od centrum Miasta przebiega autostrada A-4 Wrocław - Kraków.

Trasami tymi odbywa się większość tranzytu krajowego i międzynarodowego.

Łączna długość wszystkich dróg wynosi 333,5 km, w tym:

- drogi krajowe - 12,0 km,
- drogi powiatowe – 101,7 km,
- drogi gminne – 219,8 km.

Dobrze rozwinięty jest układ komunikacji tramwajowej i autobusowej łączący Sosnowiec z Katowicami, Dąbrową Górniczą, Mysłowicami oraz innymi miastami Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Przez teren Miasta przebiega 6 linii tramwajowych, z czego jedna w całości znajduje się w jego obrębie, a pięć pozostałych stanowi połączenia z Katowicami, Mysłowicami oraz Dąbrową Górniczą i Będzinem.

Sieć transportu autobusowego tworzą 93 linie, w tym:

- 14 przyspieszonych,
- 4 nocnych.

Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego jest organizatorem komunikacji na terenie miasta, a przewozy autobusowe są dokonywane w przeważającej większości przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. Z o.o. w Sosnowcu oraz PKM Katowice i Jaworzno. Ponadto funkcjonują cztery bezpłatne linie autobusowe do supermarketów.

Transport zbiorowy uzupełniają liczni przewoźnicy prywatni oraz taksówkarze, z myślą o których wyznaczono wiele miejsc postojowych. Właściciele samochodów obsługiwani są przez 29 stacji benzynowych i liczne parkingi, w tym strzeżone.

W Sosnowcu znajdują się dwa dworce i pięć stacji kolejowych. W odległości 20 km od granic Miasta zlokalizowane jest międzynarodowe lotnisko Katowice - Pyrzowice, a w odległości 70 km - lotnisko Balice k. Krakowa.

Sprawny system łączności telefonicznej zapewnia nowoczesna centrala automatyczna; w ruchu automatycznym można z Sosnowca dodzwonić się do wszystkich krajów świata.

Miasto znajduje się w zasięgu działania sieci telefonii komórkowej różnych operatorów.

b) systemy energetyczne
System elektroenergetyczny.

Przez obszar Sosnowca przebiegają linie energetyczne należące do trzech operatorów:

- Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Operator SA – linie 400 kV i 220 kV;
- Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. w Gliwicach – linie 110 kV;
- ENION SA Oddział w Będzinie, Będzińskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. linie 110kV, SN i nN.

Najbardziej rozbudowaną sieć elektroenergetyczną posiada ENION SA Oddział w Będzinie, Będziński Zakład Elektroenergetyczny S.A., który jest głównym dostawcą energii elektrycznej dla odbiorców z terenu Miasta Sosnowca.

Na terenie Miasta zlokalizowanych jest 12 stacji 110/SN (GPZ) z transformatorami 110/30/6 kV; 110/20 kV; 110/6 kV i 4 stacje SN/SN (PZ) z transformatorami 30/6 kV i 20/6 kV. Istniejąca sieć średniego napięcia na terenie Sosnowca zasilana jest napięciem 30 kV, 20 kV i 6 kV. Najbardziej rozwojową siecią jest sieć kablowa 20 kV, która sukcesywnie zastępuje sieć 6 kV.

Sieci kablowe 20 kV i 6 kV w Sosnowcu pracują w układzie otwartych pętli zaprojektowanych pomiędzy sąsiednimi stacjami 110/SN i SN/SN, które zapewniają dwustronne zasilanie odbiorców i odpowiednią pewność zasilania.

Zasilanie nowych obiektów przyłączanych do sieci elektroenergetycznej, w zależności od wysokości mocy przyłączeniowej oraz wymaganych standardów jakości obsługi odbiorców, będzie realizowane w oparciu o istniejącą sieć lub nowo budowane stacje i linie.

System gazowniczy.

Eksploatacją sieci gazowniczych w Mieście zajmuje się Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. poprzez Górnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa z siedzibą w Zabrze.

Na obszarze miasta gaz rozprowadzany jest siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia.

Miasto nie posiada własnych źródeł gazu i zaopatrywane jest w gaz z systemu krajowego.

Przez Miasto przebiegają dwie linie gazociągów wysokoprężnych, z których odbiorcy przemysłowi i komunalni zasilani są w gaz wysokometanowy GZ-50.

Linie te przebiegają w następujących ciągach gazowniczych:

- linia o średnicy DN 400 i ciśnieniu 2,5/2,0 MPa biegnie na kierunku Północ - Śródula Dolna - Zagórze - Śródmieście - Radocha,
- linia dwuprzewodowa z przesyłem gazu rurami o średnicach DN 400 i ciśnieniu 1,6/1,2 MPa oraz DN 500 i ciśnieniu 4,0/2,5 MPa biegnie na kierunku: Pogoń - Stary Sosnowiec - Bobrek - Zawodzie - Kazimierz.

Istniejąca rozbudowana sieć średnioprężna zaopatruje praktycznie cały obszar Miasta. Największa ilość gazociągów średnioprężnych zlokalizowana jest w rejonie byłej KWK "Porąbka - Klimontów" oraz KWK "Kazimierz - Juliusz" sp. z o.o.

Rozdział gazu realizowany jest za pośrednictwem 20 stacji redukcyjnych znajdujących się w eksploatacji Rejonu Gazowniczego w Sosnowcu oraz 9 stacji będących własnością i w eksploatacji innych zakładów przemysłowych.

Sieć gazownicza w mieście jest bardzo rozbudowana. Jej długość wynosi obecnie 401,755 km. Wszystkie dzielnice, z wyjątkiem dzielnicy Maczki – Bór, mają zasilanie gazem.

System ciepłowniczy.

System ciepłowniczy Sosnowca zasilany jest ze źródeł zlokalizowanych na terenie Miasta (Arcelor Mittal Steel SA Oddział w Sosnowcu) oraz zewnętrznego źródła ciepła włączonych w system ciepłowniczy miasta tj. Elektrociepłownia Będzin SA.

Ciepło z Elektrociepłowni Będzin S.A. zasila system ciepłowniczy Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej z Dąbrowy Górniczej, które pełni rolę dystrybutora ciepła z EC Będzin. Na terenie Miasta Sosnowca PEC rozprowadza ciepło trzema trasami przesyłowymi, tj. magistralami nr 1, nr 4 i nr 5. PEC w Dąbrowie Górniczej SA rozprowadza również ciepło wyprodukowane w Arcelor Mittal Steel SA Oddział w Sosnowcu

Łącznie poprzez system ciepłowniczy eksploatowany przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej z Dąbrowy Górniczej dostarczane jest około 45% ciepła dla ogólnego zaopatrzenia odbiorców w Mieście Sosnowcu.

Należy zaznaczyć, że w skojarzeniu z produkcją energii elektrycznej wytwarzane jest tzw. „ekologiczne” ciepło w dwóch źródłach ciepła tj. w EC Będzin S.A. i Arcelor Mittal Steel SA Oddział w Sosnowcu.

6. ŚRODOWISKO NATURALNE

Sosnowiec to miasto o długich tradycjach przemysłowych. Przemysł ciężki, górnictwo, hutnictwo, eksploatacja surowców energetycznych i skalnych w bardzo dużym stopniu wpływały na przekształcenia powierzchni ziemi, stąd cechą miasta jest środowisko naturalne w znacznym stopniu przeobrażone.

Pomimo to na terenach miejskich zachowała się część dawnego bogactwa przyrodniczego.

Można powiedzieć, że Sosnowiec to miasto „zielone”, w którym około 30% powierzchni zajmują parki, zieleńce, bulwary nadrzeczne, zieleń przy trasach komunikacyjnych, zieleń ochronna przy terenach przemysłowych, zieleń osiedlowa, ogródki działkowe i lasy.

W mieście znajduje się wiele terenów cennych przyrodniczo, dwa z nich zostały objęte ochroną prawną. Dużą wartość przyrodniczą i kulturową posiada sześć parków wpisanych do śląskiego wojewódzkiego rejestru zabytków.

Na przestrzeni ostatnich lat Sosnowiec przeobraził się z przemysłowego ośrodka o dominacji przemysłu ciężkiego i górniczego w ośrodek o charakterze handlowo-usługowo-przetwórczym. Zmiany te dostrzegane są również w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego. Pomiary prowadzone przez jednostki współpracujące w ramach państwowego monitoringu środowiska naturalnego wskazują w ostatnich latach na poprawę jego jakości.

Problemy jednak występują. Są nimi przede wszystkim:

- zanieczyszczenie powietrza pyłem PM10, którego stężenia przekraczają dopuszczalne wartości. Główną przyczyną tego jest niska emisja, której źródłem są: indywidualne ogrzewania budynków oraz motoryzacja; w celu poprawy sytuacji, zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Śląskiego, realizowany jest Program Ochrony Powietrza, który precyzuje podstawowe kierunki działań zmierzających do przywracania dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego;
- wzrost natężenia hałasu komunikacyjnego;
- nadmierne zanieczyszczenie wód elementami fizyko-chemicznymi i bakteriologicznymi;
- degradacja terenów po likwidowanych zakładach pracy, skutkująca potrzebą rekultywacji terenów poprzemysłowych;
- potrzeba kontynuowania działań porządkujących gospodarkę odpadami w mieście.

Aby zmniejszyć negatywny wpływ zanieczyszczeń na środowisko i zdrowie mieszkańców realizowane są zadania i projekty charakteryzujące się kompleksowym podejściem do następujących problemów:

- odpadów (rozwijanie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami);
- gospodarki wodno-ściekowej;
- ochrony powietrza;
- prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej, w ramach której zakłada się kontynuowanie oraz organizowanie nowych konkursów o tematyce ekologicznej skierowanych do mieszkańców miasta tj. m.in.: zbiórka przeterminowanych i nieużytych leków; zbiórka zużytych baterii; akcja „Dzień bez samochodu” i inne.

7. ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie geograficzne. • Dobry układ komunikacyjny. • Powstawanie Parków Technologicznych. • Bliskie sąsiedztwo stolicy województwa i portów lotniczych w Pyrzowicach i Balicach. • Dobrze rozwinięty system lokalnego transportu zbiorowego. • Wolne moce w mediach komunalnych (woda, gaz, energia elektryczna). • Rezerwa terenów pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe. • Duży rynek konsumencki. • Wieloletnie tradycje gospodarcze. • Wykształcona kadra kierownicza. • Wysoki poziom nowoczesności wytwarzanych produktów; dostosowanie przetwarzanych wyrobów do międzynarodowych norm jakości; innowacyjność technologiczna • Dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości. • Funkcjonowanie Podstrefy Dąbrowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Agencji Rozwoju Lokalnego. • Rozwinięty system usług bankowych i ubezpieczeniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmierne zanieczyszczenie wód powierzchniowych, będące wynikiem odprowadzania dużych ilości ścieków komunalnych i przemysłowych. • Nie w pełni zorganizowana gospodarka odpadami. • Obszary poprzemysłowe wymagające rekultywacji, odbudowy i ochrony. • Degradacja naturalnej rzeźby terenu oraz obszarów miejskich (szkody górnicze) utrudniająca podejmowanie inwestycji oraz powodująca trudności w wyposażeniu niektórych terenów w infrastrukturę techniczną. • Niedostateczna ilość połączeń podstawowego układu drogowego miasta z sieciami dróg krajowych. • Niewystarczający stopień przystosowania obiektów i infrastruktury do oszczędzania energii. • Niedostatecznie rozwinięty system kanalizacyjny. • Ograniczony zasób terenów pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe. • Niski standard, zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych, niedostateczna liczba mieszkań socjalnych; brak środków finansowych na budownictwo (kwaterunkowe i socjalne) oraz na zatrzymanie degradacji technicznej zasobów mieszkaniowych. • Trudna sytuacja finansowa placówek służby zdrowia w zakresie możliwości udzielania świadczeń zdrowotnych. • Infrastruktura techniczna placówek zdrowotnych oraz aparatura medyczna wymagająca kolejnych nakładów finansowych w celu dostosowania jej do spełniania oczekiwań współczesnego społeczeństwa.

<ul style="list-style-type: none"> • Wysoka jakość usług medycznych. • Posiadanie na terenie miasta specjalistycznych placówek służby zdrowia, klinik i szpitali specjalistycznych. • Dostępność szkół na wszystkich poziomach nauczania w tym wyższe uczelnie. • Ukształtowanie się ośrodka edukacyjnego o randze subregionalnej. • Bliskość innych wojewódzkich ośrodków akademickich. • Funkcjonowanie licznych obiektów sportowych. • Rozległe tereny rekreacyjne oraz walory środowiska przyrodniczego (występowanie terenów cennych przyrodniczo oraz drzew uznanych za pomniki przyrody). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca ilość specjalnych placówek dla osób z zaburzeniami psychicznymi, obłożnie chorych i stacjonarnej opieki paliatywnej. • Utrudniony dostęp do obiektów użyteczności publicznej osób niepełnosprawnych (bariery architektoniczne). • Pogarszająca się sytuacja demograficzna regionu, rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczeństwa, malejący przyrost naturalny. • Niechęć grup zagrożonych bezrobociem do zmiany zawodu, ograniczona liczba osób uzyskujących nowe kwalifikacje. • Marginalizacja i zagrożenie wykluczeniem społecznym. • Niewystarczający przyrost miejsc pracy tworzonych przez małe i średnie przedsiębiorstwa, brak trwałości miejsc pracy w tym sektorze. • Wysoki procent kobiet i ludzi młodych oraz absolwentów w łącznej liczbie bezrobotnych. • Brak rozwiniętego zaplecza B+R firm. • Niska innowacyjność w sektorach MŚP. • Brak w samorządzie koordynatora ds. wspierania inwestorów.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość uzyskania międzynarodowego wsparcia finansowego i technicznego. • Wzrastająca dostępność do europejskich programów badawczo - rozwojowych. • Przyjazny klimat dla inwestorów zewnętrznych. • Pozytywny obraz tworzony przez inwestorów obecnych w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zdolności adaptacyjnych wielu firm sektorów do otwierania się na rynki światowe, zwłaszcza w odniesieniu do norm jakości. • Zagrożenia wynikające z nieracjonalnej eksploatacji zasobów naturalnych w latach ubiegłych. • Wzrost natężenia ruchu pojazdów przy braku wydajnego systemu komunikacji międzyregionalnej.

<ul style="list-style-type: none"> • Programy wsparcia rozwoju MSP oraz tworzenie nowych miejsc pracy. • Wzrost zainteresowania dziedzinami ochrony środowiska oraz rozwojem nowych form rekreacji. • Wzrost nakładów finansowych na inwestycje proekologiczne. • Sprzyjające warunki do rozwoju szkolnictwa wyższego. • Napływ kapitału i technologii w powiązaniu z bezpośrednimi inwestycjami. • Relatywnie niskie koszty pracy. • Mobilność młodego pokolenia i umiejętność przystosowania się do wymagań pracodawców. • Zainteresowanie młodych ludzi podnoszeniem kwalifikacji. • Znaczny stopień restrukturyzacji przemysłu ciężkiego. • Znaczny stopień rewitalizacji obszarów poprzemysłowych. • Rozbudowa ośrodków akademickich. • Powstanie nowych funkcji gospodarczych – centrum targowo-wystawiennicze. • Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych po zakończeniu inwestycji „Kolektor Bobrek”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom finansowania ze strony budżetu państwa w odniesieniu do procesów restrukturyzacji. • Brak inwestycji centralnych i regionalnych.
--	--

**8. PROCEDURA AKTUALIZOWANIA I MONITOROWANIA
PRZEZ SAMORZĄD Z UDZIAŁEM PRZEDSTAWICIELI MIESZKAŃCÓW
„STRATEGII ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA DO 2020 R.”**

1. Dokument „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 r.” dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Miasta Sosnowca www.sosnowiec.pl oraz w wersji drukowanej (broszurowej). Wersja drukowana dostępna jest do pobrania w Urzędzie Miejskim w Sosnowcu przy Alei Zwycięstwa 20 oraz przy ulicy Małachowskiego 3. Drukowane egzemplarze „Strategii...” dostępne są w placówkach miejskiej biblioteki publicznej w całym mieście; rozesłane zostały także do bibliotek uczelni wyższych; szkół oraz wielu instytucji funkcjonujących w mieście.
2. W witrynie internetowej Miasta Sosnowca zamieszczona jest strona internetowa z podanymi adresami zarówno elektronicznymi jak i pocztowymi, pod którymi każdy mieszkaniec Miasta Sosnowca ma nieograniczoną możliwość zgłaszania swoich wniosków, propozycji, uwag i opinii odnośnie „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 r.”

Te adresy to:

- Urząd Miejski, al. Zwycięstwa 20; 41-200 Sosnowiec;
- Urząd Miejski, ul. Małachowskiego 3; 41-200 Sosnowiec;
- wpg.analizy@um.sosnowiec.pl;
- um@um.sosnowiec.pl

Wypowiedzi na temat „Strategii...” mieszkańcy miasta mogą kierować także do gazety „Kurier Miejski”; adres: ul. 3-go Maja 22, 41-200 Sosnowiec; adres elektroniczny: redakcja@kuriermiejski.com.pl;

3. Mieszkańcy miasta zgłaszający wniosek, propozycję lub opinię, mogą, czy to z własnej inicjatywy, czy to na zaproszenie członków Rady Miejskiej, uczestniczyć aktywnie w posiedzeniach i obradach komisji Rady Miejskiej oraz brać udział w sesjach Rady Miejskiej i wypowiadać swoje opinie oraz udzielać wypowiedzi na temat swoich prezentowanych idei, pomysłów oraz wniosków.
4. Opinie mieszkańców Miasta wnoszone formalnie pod adresy wskazane wyżej będą zbierane i opracowywane, a następnie przekazywane w celu przeprowadzenia krytycznej oceny co do zasadności jak i możliwości realizacji kolejno przez:
 - a) Prezydenta Miasta;
 - b) Komisje Rady Miejskiej;
 - c) na sesjach Rady Miejskiej.

Po zakwalifikowaniu zgłoszonego wniosku do dalszego postępowania może on zostać: przyjęty do bieżącej realizacji; skierowany do zapisania w dokumencie, o krótkiej perspektywie czasowej tj. np. w „Programie Rozwoju Miasta Sosnowca” lub do zapisania w dokumencie o dłuższej perspektywie czasowej tj. w „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca” zgodnie z poniższymi zasadami.

5. Ze względu na przyjęte długie perspektywy czasowe w dokumentach strategicznych i programach rozwoju dotyczących całego kraju jak i regionu oraz na fakt przyjęcia przez Radę Miejską Sosnowca nowego dokumentu „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 roku” uwzględniającej postanowienia i zapisy dokumentów wyższego rzędu, przyjmuje się, iż sprawozdanie z realizacji postanowień zapisów nowo uchwalonej Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca będzie sporządzone na koniec kadencji z projekcją wykonania do końca roku kalendarzowego zadań będących w trakcie realizacji.
6. Z powyższych względów przyjmuje się, iż kolejna aktualizacja zapisów w dokumencie „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 roku” zostanie przeprowadzona – jeżeli okaże się to wskazane i konieczne – przez samorząd następnej kadencji.

ROZDZIAŁ II

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA

1. Budowa Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca
2. Cel strategiczny,
3. Priorytety rozwoju A - F,
4. Schemat Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca,
5. Priorytet A i cele pośrednie,
6. Priorytet B i cele pośrednie,
7. Priorytet C i cele pośrednie,
8. Priorytet D i cele pośrednie,
9. Priorytet E i cele pośrednie,
10. Priorytet F i cele pośrednie,
11. Priorytet A, cele pośrednie, kierunki działań,
12. Priorytet B, cele pośrednie, kierunki działań,
13. Priorytet C, cele pośrednie, kierunki działań,
14. Priorytet D, cele pośrednie, kierunki działań,
15. Priorytet E, cele pośrednie, kierunki działań,
16. Priorytet F, cele pośrednie, kierunki działań,

BUDOWA STRATEGII ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA

„Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca” to strategia lokalna; powinna ona mobilizować mieszkańców miasta i jego potencjał ekonomiczny oraz intelektualny do jak najbardziej efektywnego wykorzystania wszystkich miejscowych i możliwych do pozyskania potencjałów oraz opisywać niezbędne kroki prowadzące do realizacji głównych celów, w krótkim, średnim i długim czasie. Stanem wręcz idealnym byłoby, gdyby opracowana „Strategia” wyprzedzała własne tj. gminne a także regionalne oraz wojewódzkie trendy i działania gospodarcze.

„Strategia” sosnowiecka spełnia wymogi i warunki pozwalające uznać ją za dokument w pełni wartościowy. Przykładowo, niektóre z nich to: (1) istnienie jednego lub kilku celów strategicznych wybranych spośród wielu możliwych i pożądaných, (2) określone zostały kryteria i wartości, które przesądziły o takim wyborze i które mają wpływ na sposób i realizację celów, (3) wybrano podstawowe sposoby zrealizowania celów i sprawdzono, że są one wykonalne w danym czasie i przy wykorzystaniu danych zasobów, (4) określono czas w jakim to ma nastąpić, (5) określona została wizja przyszłości, do której dążymy przez realizację tych wybranych celów, za pomocą wybranych sposobów i w określonym czasie, (6) stworzone zostały niezbędne warunki do współpracy wszystkich lokalnych czynników sprawczych i wszystkich sektorów gospodarki na płaszczyźnie „Strategii”, no i ostatni warunek (7), ale nie wyczerpujący przecież katalogu, to aby „Strategia” została zaakceptowana i przyjęta za swoją przez mieszkańców i organizacje działające w naszym Mieście.

Znalazło się zatem w „Strategii” – w odpowiednio wysokim stopniu agregacji – to co ogólne, niezbędne i wystarczające do osiągnięcia wyznaczonych celów. „Strategia” jest tak zbudowana, aby była wykonalna za pomocą takich środków, jakie możemy realnie pozyskać i jakimi możemy dysponować. Końcowy efekt w postaci opracowania jest więc kompromisem pomiędzy początkowymi zamierzeniami, ograniczonymi możliwościami i zasobami a dążeniami tych wszystkich, których strategia dotyczy.

Biorąc pod uwagę te wszystkie uwarunkowania, o których była mowa spełniony zastał jeszcze jeden wymóg, a mianowicie „Strategia” zapewnia zrównoważony rozwój Miasta, tj. uwzględnia: (1) rozwój społeczny, (2) rozwój gospodarczy i (3) ochronę środowiska naturalnego.

Od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej obowiązani jesteśmy uwzględniać w swoich opracowaniach strategicznych i rozwojowych postanowienia i dyrektywy zapisane w takich dokumentach wyższego rzędu, a to: w dokumentach Unii Europejskiej; w rządowych dokumentach strategicznych i rozwojowych dotyczących naszego kraju i w dokumentach dotyczących województwa i regionu śląskiego.

Wybrane i wskazane strategiczne kierunki działania określone w dokumentach wyższego rzędu determinowały wybór i przyjęcie tych obszarów w „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 roku”. Zgodność kierunków i działań strategicznych jest warunkiem koniecznym i bezwzględny w przypadku występowania z wnioskami o partycypację w środkach finansowych z funduszy europejskich.

Strategia sosnowiecka jest jednak dokumentem obejmującym nie tylko działania wskazane w dokumentach, o których mowa wyżej. Nasza Strategia uwzględnia także działania wymagające zaangażowania samorządu i mieszkańców, przyjęte do realizacji jako efekt inicjatyw społeczności lokalnych, działania które były prowadzone dotychczas, odnoszące się tylko i wyłącznie do naszego Miasta, wynikające z naszych potrzeb ambicji i celów, które musimy jako Miasto zrealizować.

„Strategię Rozwoju Miasta Sosnowca” przedstawia załączony w tym dokumencie schemat.

Schemat ten zawiera i przedstawia:

- po pierwsze - określony cel strategiczny,
- po drugie – do budowy „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca” zostało przyjętych 6 priorytetów oznaczonych literami od A do F,
- po trzecie – na poziomie poniżej priorytetów umieszczone są cele pośrednie. Cele pośrednie Priorytetu A znajdują się na schemacie pod Priorytetem A, B pod B, itd., aż do F,
- po czwarte – na poziomie kolejnym niższym, odpowiednio pod celami pośrednimi znajdują się w przyszłości kierunki działań, których realizacja zapewni będzie osiągnięcie celów pośrednich w priorytetach od A aż do F,

Cel strategiczny – zawiera w sobie przesłanie, Miasto podejmuje coraz to nowe wyzwania, musi je podejmować i realizować, aby zapewnić swoim mieszkańcom odpowiednie warunki życia i pracy w czasach współczesnych, a także w przyszłości.

Priorytety rozwoju zapisane w „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca”:

Priorytety A i B nakierowane są podmiotowo na człowieka, na pojedynczego mieszkańca Sosnowca, nakierowane są także na całą zbiorowość mieszkańców jako pewną całość.

W priorytecie A zapisane jest dążenie do podnoszenia poziomu intelektualnego wszystkich mieszkańców, dążenie do uzyskiwania przez nowe roczniki młodzieży wykształcenia odpowiedniego do realiów, zwiększenie mobilności i przedsiębiorczości poszczególnych obywateli oraz ich zdolności adaptacyjnych do nowych i ciągle zmieniających się warunków życia i warunków społecznych; rozwój i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej. W części tej mówi się także o tworzeniu i korzystaniu z dóbr kultury.

W priorytecie B zapisana jest dbałość o zdrowie mieszkańców, dostęp do świadczeń zdrowotnych, dostęp do leczenia, rozbudowa i rozwój infrastruktury służby zdrowia; następnie przewiduje się zakres i formy pomocy społecznej, wykazuje się także dbałość o warunki mieszkaniowe obywateli Sosnowca. Kolejnymi zagadnieniami umieszczonymi w tym priorytecie są kwestie

socjologiczne i społeczne, zdrowy styl życia i aktywny wypoczynek oraz bezpieczeństwo ogólne na poziomie Miasta.

- W priorytecie C zawarte są cele mające ułatwić i usprawnić życie w Mieście, a więc dotyczące poprawy sprawności komunikacyjnej Miasta zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej oraz jej rozwoju a także rozbudowy infrastruktury; następnie zaopatrzenia mieszkańców w media oraz środki i sposoby łączności; wszystkie te cele ukierunkowane są na stymulowanie zrównoważonego rozwoju Miasta.
- W priorytecie D zapisane są zadania z zakresu współpracy między przemysłem – miastem i nauką (szkolnictwem wyższym), zmierzające do jak najlepszego i jak najszybszego wprowadzenia w życie technologii powstałych w wyniku prowadzenia badań naukowych. Niezmiernie ważne w tym priorytecie są przedsięwzięcia w zakresie działań na rzecz rozwoju i wspierania małej i średniej przedsiębiorczości.
- W priorytecie E ujęte są cele pośrednie dotyczące zagospodarowania centrum Miasta, rewitalizacji terenów poprzemysłowych i pogórnich oraz modernizacji starych dzielnic. W priorytecie tym przewiduje się ochronę ziemi, wody i powietrza oraz zagospodarowanie odpadów.
- W priorytecie F cele pośrednie w tym priorytecie dotyczą rozwijania współpracy międzyregionalnej na poziomie międzynarodowym, krajowym i między miastami partnerskimi, rozwijanie współpracy regionalnej.

W dalszej części dokumentu zostaną szczegółowo przedstawione priorytety „Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca”, cele pośrednie i kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY

OSIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO ROZWOJU SOSNOWCA

SOSNOWIEC JAKO OŚRODEK WYSPECJALIZOWANYCH
USŁUG I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, O CZYSTYM
ŚRODOWISKU I ZMODERNIZOWANEJ INFRASTRUKTURZE

PRIORYTETY ROZWOJU

A

**WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ROZWÓJ
ICH ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNYCH DO ZMIAN SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH**

B

**POPRAWA STANU ZDROWIA, WARUNKÓW ŻYCIA
ORAZ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO I PUBLICZNEGO
MIESZKAŃCÓW**

C

**ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU
TRANSPORTOWEGO, KOMUNIKACYJNEGO
ORAZ PRZESYŁU MEDIÓW**

D

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA; WZROST INNOWACYJNOŚCI
I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI, W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH
PRZEDSIĘBIORSTW**

E

**ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ INWESTYCJE,
MODERNIZACJE, DOSKONALENIE FUNKCJONOWANIA
ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ ORAZ POPRAWĘ ŚRODOWISKA
PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO**

F

**ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY Z MIASTAMI PARTNERSKIMI
I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ**

CEL STRATEGICZNY
OŚIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO ROZWOJU SOSNOWCA
Sosnowiec jako ośrodek wyspecjalizowanych usług i nowoczesnej gospodarki o czystym środowisku i zmodernizowanej infrastrukturze

PRIORYTET A

Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych.

PRIORYTET B

Poprawa stanu zdrowia, warunków życia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców.

PRIORYTET C

Rozbudowa oraz unowocześnienie systemu transportowego, komunikacyjnego oraz przesyłu mediów.

PRIORYTET D

Zrównoważony rozwój Miasta; wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym małych i średnich przedsiębiorstw.

PRIORYTET E

Zwiększenie atrakcyjności Miasta poprzez inwestycje, modernizację, doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej oraz poprawę środowiska przyrodniczego i kulturowego.

PRIORYTET F

Rozwijanie współpracy z miastami partnerskimi i współpracy międzynarodowej.

CELE POŚREDNIE

1. Przeprofilowanie systemu szkolnictwa ponad gimnazjalnego i rozbudowa infrastruktury szkolnictwa wyższego.
2. Rozszerzenie zakresu przekwalifikowań zawodowych i dokształcania zawodowego.
3. Wzmocnienie i rozwój środowisk twórczych i infrastruktury kultury.
4. Aktywizacja mieszkańców w tworzeniu i korzystaniu z dóbr kultury.

1. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców i infrastruktury lecznictwa w Mieście.
2. Zapewnienie powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych.
3. Doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Mieście.
4. Poprawa warunków mieszkaniowych.
5. Wzmacnianie więzi rodzinnych, przeciwdziałanie tendencjom odśrodkowym w rodzinie.
6. Propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku.
7. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

1. Rozbudowa i integracja układu komunikacyjnego Miasta.
2. Zwiększenie i udoskonalenie dostępności komunikacyjnej Miasta.
3. Rozbudowa i unowocześnianie sieci przesyłowych.
4. Rozwijania systemów informatycznych i telekomunikacji.

1. Działania na rzecz rozwoju badań naukowych, rozwoju technologicznego i przedsiębiorczości oraz aplikacji nowych technologii i innowacyjności.
2. Tworzenie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Uwzględnienie potrzeb rozwojowych przedsiębiorczości w planowaniu przestrzennym.
4. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta.
5. Wypracowanie i promowanie wizerunku Miasta szczególnie przyjaznego określonym dziedzinom działalności gospodarczej.

1. Wzbogacanie funkcji miejskich.
2. Rewitalizacja terenów przemysłowych i pogórnicznych.
3. Rewitalizacja obszarów miejskich.
4. Ukształtowanie i ochrona miejskiego systemu obszarów chronionych oraz preferencje dla dziedzictwa przyrodniczego.
5. Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami.
6. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza.
7. Utworzenie systemu kształtowania i korzystania z zasobów wodnych – prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
8. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta.
9. Kreowanie wizerunku Miasta przyjaznego mieszkańcom i turystom.
10. Poprawa obsługi mieszkańców przez jednostki działające na terenie Miasta.
11. Doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej.

1. Działania na rzecz dalszej integracji z Unią Europejską.
2. Rozwijanie współpracy międzyregionalnej.
3. Współpraca z miastami partnerskimi.
4. Współpraca z organizacjami i związkami jednostek samorządu terytorialnego.

Priorytet A

**WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ROZWÓJ
ICH ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNYCH DO ZMIAN SPOŁECZNYCH
I GOSPODARCZYCH.**

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Przeprofilowanie systemu szkolnictwa ponadgimnazjalnego i rozbudowa infrastruktury szkolnictwa wyższego.**
- 2. Rozszerzenie zakresu przekwalifikowań zawodowych i doksztalcania zawodowego.**
- 3. Wzmocnienie i rozwój środowisk twórczych i infrastruktury kultury.**
- 4. Aktywizacja mieszkańców w tworzeniu i korzystaniu z dóbr kultury.**

Priorytet B

POPRAWA STANU ZDROWIA, WARUNKÓW ŻYCIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO I PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców i infrastruktury leczenia w Mieście.**
- 2. Zapewnienie powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych.**
- 3. Doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Mieście.**
- 4. Poprawa warunków mieszkaniowych.**
- 5. Wzmacnianie więzi rodzinnych, przeciwdziałanie tendencjom odśrodkowym w rodzinie.**
- 6. Propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku.**
- 7. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.**

Priorytet C

ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU TRANSPORTOWEGO, KOMUNIKACYJNEGO ORAZ PRZESYŁU MEDIÓW

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Rozbudowa i integracja układu komunikacyjnego Miasta.**
- 2. Zwiększenie i udoskonalenie dostępności komunikacyjnej Miasta.**
- 3. Rozbudowa i unowocześnienie sieci przesyłowych.**
- 4. Rozwijanie systemów informatycznych i telekomunikacji.**

Priorytet D

ZRÓWNOWAZONY ROZWÓJ MIASTA; WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI, W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Działania na rzecz rozwoju badań naukowych, rozwoju technologicznego i przedsiębiorczości oraz aplikacji nowych technologii i innowacyjności.**
- 2. Tworzenie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.**
- 3. Uwzględnienie potrzeb rozwojowych przedsiębiorczości w planowaniu przestrzennym.**
- 4. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta.**
- 5. Wypracowanie i promowanie wizerunku Miasta szczególnie przyjaznego określonym dziedzinom działalności gospodarczej.**

Priorytet E

ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ INWESTYCJE, MODERNIZACJE, DOSKONALENIE FUNKCJONOWANIA ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ ORAZ POPRAWĘ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Wzbogacanie funkcji miejskich.**
- 2. Rewitalizacja terenów przemysłowych i pogórnich.**
- 3. Rewitalizacja obszarów miejskich.**
- 4. Ukształtowanie i ochrona miejskiego systemu obszarów chronionych oraz preferencje dla dziedzictwa przyrodniczego.**
- 5. Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami.**
- 6. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza.**
- 7. Utworzenie systemu kształtowania i korzystania z zasobów wodnych – prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.**
- 8. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta.**
- 9. Kreowanie wizerunku Miasta przyjaznego mieszkańcom i turystom.**
- 10. Poprawa obsługi mieszkańców przez jednostki działające na terenie Miasta.**
- 11. Doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej.**

Priorytet F

ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY Z MIASTAMI PARTNERSKIMI I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Działania na rzecz dalszej integracji z Unią Europejską.**
- 2. Rozwijanie współpracy międzyregionalnej.**
- 3. Współpraca z miastami partnerskimi.**
- 4. Współpraca z organizacjami i związkami jednostek samorządu terytorialnego.**

Priorytet A

WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ROZWÓJ ICH ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNYCH DO ZMIAN SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH.

C E L E P O Ś R E D N I E

- 1. Przeprofilowanie systemu szkolnictwa ponadgimnazjalnego i rozbudowa infrastruktury szkolnictwa wyższego.**

Kierunki działań:

- 1.1. działania na rzecz rozbudowy i rozwoju miejskich ośrodków akademickich;
- 1.2. wspieranie powstawania i rozwoju wyższych szkół zawodowych w Mieście;
- 1.3. poprawa standardu istniejącej infrastruktury oraz wyposażenia szkół i placówek oświaty;
- 1.4. wspieranie współpracy szkół z zagranicą, w tym z miastami partnerskimi;
- 1.5. restrukturyzacja szkolnictwa zawodowego w oparciu o dane z obserwatorium lokalnego i regionalnego rynku pracy.

- 2. Rozszerzenie zakresu przekwalifikowań zawodowych i doksztalcania zawodowego.**

Kierunki działań:

- 2.1. monitorowanie i analiza zmian na lokalnym rynku pracy oraz potrzeb kształcenia zawodowego;
- 2.2. dostosowanie sieci szkół i programów kształcenia w mieście do zmian zachodzących na rynku pracy i prognoz demograficznych;
- 2.3. stwarzanie warunków do rozwoju zdolności do podejmowania pracy;
- 2.4. działania na rzecz powstania systemu kształcenia ustawicznego;
- 2.5. zwiększenie dostępności mieszkańców do różnorodnych kursów doszkalających.

- 3. Wzmocnienie rozwoju środowisk twórczych i infrastruktury kultury.**

Kierunki działań:

- 3.1. tworzenie warunków dla rozwoju działalności twórczej;
- 3.2. wspieranie miejskich instytucji oraz środowisk twórczych;
- 3.3. tworzenie mecenatu kultury poprzez system stymulacji sponsoringu;
- 3.4. promocja osiągnięć lokalnych twórców na terenie kraju i poza granicami.

- 4. Aktywizacja mieszkańców w tworzeniu i korzystaniu z dóbr kultury.**

Kierunki działań:

- 4.1. wspieranie inicjatyw budowy nowych obiektów kultury oraz rewitalizacja obiektów historycznych, zabytkowych i przemysłowych (itp.) na cele kulturalne;
- 4.2. dbałość o dziedzictwo kulturowe Miasta;
- 4.3. ochrona dziedzictwa historyczno-kulturowego;
- 4.4. poprawienie stanu infrastruktury istniejących obiektów kultury;
- 4.5. zwiększenie dostępu do lokalnych środków masowego przekazu oraz informatyzacja systemów informacji kulturalnej.

Priorytet B

POPRAWA STANU ZDROWIA, WARUNKÓW ŻYCIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO I PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW

C E L E P O Ś R E D N I E

1. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców i infrastruktury lecznictwa w Mieście.

Kierunki działań:

- 1.1. profilaktyka zdrowotna ze szczególnym uwzględnieniem grup o podwyższonym ryzyku zachorowań oraz dzieci i młodzieży;
- 1.2. kreowanie promocji zdrowia i zdrowego trybu życia;
- 1.3. sporządzanie i promowanie projektów organizujących zdrowe sposoby spędzania wolnego czasu;
- 1.4. podnoszenie jakości i standardów świadczonych usług medycznych oraz ośrodków medycznych;
- 1.5. opracowywanie raportów o stanie zdrowia mieszkańców Sosnowca.

2. Zapewnienie powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych.

Kierunki działań:

- 2.1. dostosowanie rynku usług medycznych do potrzeb pacjentów;
- 2.2. tworzenie warunków organizacyjnych do budowy optymalnego systemu opieki zdrowotnej na konkurencyjnym rynku usług medycznych;
- 2.3. tworzenie warunków do rozwoju opieki długoterminowej i hospicyjnej;
- 2.4. poprawa dostępności placówek medycznych poprzez znoszenie barier architektonicznych;
- 2.5. wspieranie działań zmierzających do utworzenia elektronicznego systemu obiegu informacji w obszarze ochrony zdrowia Miasta i informatyzacji zakładów opieki zdrowotnej;
- 2.6. stworzenie sprawnego systemu ratownictwa medycznego;
- 2.7. modernizacja infrastruktury lecznictwa zamkniętego;
- 2.8. modernizacja infrastruktury lecznictwa otwartego.

3. Doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Mieście.

Kierunki działań:

- 3.1. monitorowanie zjawisk wykluczenia, marginalizacji i patologii społecznych;
- 3.2. stworzenie sieci współpracy instytucji pomocy społecznej w Mieście;
- 3.3. tworzenie warunków dla stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych w celu ich rozwoju i samoorganizacji w zakresie świadczenia przez nie pomocy społecznej;

- 3.4. doskonalenie form zwiększenia efektywności świadczenia pomocy społecznej oraz rozwój infrastruktury;
- 3.5. podejmowanie działań wspierających rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- 3.6. podejmowanie działań mających na celu wspieranie osób niepełnosprawnych.

4. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Kierunki działań:

- 4.1. wspieranie budowy zasobów mieszkalnych jak również działań mających na celu renowację już istniejących w szczególności w zakresie realizacji budownictwa społecznego;
- 4.2. wsparcie inicjatyw lokalnych zmierzających do podniesienia standardów substancji mieszkaniowej oraz zwiększenia ilości zasobów mieszkaniowych;
- 4.3. doskonalenie systemu gospodarowania mieszkaniami i zarządzania komunalnym zasobem mieszkaniowym
- 4.4. pomoc dla osób niepełnosprawnych w budowie domów i mieszkań bez barier – pomoc w uzyskaniu dofinansowania.

5. Wzmacnianie więzi rodzinnych, przeciwdziałanie tendencjom odśrodkowym w rodzinie.

Kierunki działań:

- 5.1. monitorowanie sytuacji i problemów rodzin w regionie;
- 5.2. wspieranie działań służących wzmacnianiu rodziny;
- 5.3. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających niekorzystnym zjawiskom w rodzinach;
- 5.4. wspieranie poradnictwa rodzinnego;
- 5.5. wspieranie tworzenia pozainstytucjonalnych form opieki nad dzieckiem;
- 5.6. inicjowanie tworzenia szkół dla rodziców.

6. Propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku.

Kierunki działań:

- 6.1. tworzenie, modernizacja i rewitalizacja miejskich ośrodków turystyki, rekreacji i aktywnego wypoczynku;
- 6.2. promocja systemu rekreacji wewnątrz Miasta;
- 6.3. tworzenie programów propagujących aktywny styl życia i wypoczynku;
- 6.4. utrzymywanie i modernizacja istniejącej bazy instytucjonalnej sportowej i rekreacyjnej w mieście;
- 6.5. stworzenie zróżnicowanej jakościowo oferty spędzania czasu wolnego.

7. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

Kierunki działań:

- 7.1. wsparcie działań mających na celu pomoc dla ofiar przestępstw, zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych;

- 7.2. podejmowanie działań oraz udział w realizacji programów zwiększających bezpieczeństwo publiczne w Mieście;
- 7.3. tworzenie warunków organizacyjnych do ulepszania systemu zarządzania kryzysowego;
- 7.4. wsparcie rozwoju jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców Miasta, a w szczególności: sanitarno-epidemiologicznych, przeciwpożarowych, policyjnych, Straży Miejskiej oraz Miejskiego Inspektoratu Obrony Cywilnej.

Priorytet C

ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU TRANSPORTOWEGO, KOMUNIKACYJNEGO ORAZ PRZESYŁU MEDIÓW

C E L E P O Ś R E D N I E

1. Rozbudowa i integracja układu komunikacyjnego Miasta.

Kierunki działań:

- 1.1. rozbudowa, zintegrowanie i optymalizacja systemu publicznego transportu pasażerskiego w Mieście celem zwiększenia udziału transportu publicznego w przemieszczaniu osób;
- 1.2. działania inicjujące przeprowadzenie badań i studiów nt. budowy centrów logistycznych i terminali transportu kombinowanego oraz opracowanie „Studium komunikacyjnego” dla obszaru całego miasta;
- 1.3. projektowanie i realizacja dróg stanowiących obsługę komunikacyjną nowych terenów inwestycyjnych miasta;
- 1.4. budowa nowych oraz poprawa stanu istniejących dróg obsługi komunikacyjnej – modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową;
- 1.5. remonty i modernizacja dróg w celu zwiększenia ich przepustowości.

2. Zwiększenie i udoskonalenie dostępności komunikacyjnej Miasta.

Kierunki działań:

- 2.1. modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowej Miasta wpisujących się w aglomeracyjny system komunikacji regionu;
- 2.2. modernizacja i rozbudowa elementów wewnętrznej sieci drogowej Miasta;
- 2.3. wspieranie tworzenia zintegrowanego systemu przewozów towarowych.

3. Rozbudowa i unowocześnienie sieci przesyłowych.

Kierunki działań:

- 3.1. określenie potrzeb terenowych pod przyszłe sieci przesyłowe;
- 3.2. proekologiczna przebudowa i rozbudowa systemów przesyłowych;
- 3.3. działania na rzecz utworzenie rynku ciepła na obszarze Miasta (alternatywne źródło ciepła wraz z niezbędnymi odcinkami sieci).

4. Rozwijanie systemów informatycznych i telekomunikacji.

Kierunki działań:

- 4.1. zwiększenie zdolności przesyłowych sieci telekomunikacyjnych i informatycznych;
- 4.2. pozyskanie partnerów do inwestycji w dziedzinie informatyki i telekomunikacji;
- 4.3. budowy systemów-platform informatycznych do przekazu danych kompatybilnych z aktualnie konstruowanymi systemami regionalnymi i europejskim;
- 4.4. wspieranie transferu technologii sprzyjających rozwojowi informatyki i telekomunikacji;
- 4.5. współpraca z uczelniami w tworzeniu systemu kształcenia na odległość z wykorzystaniem Internetu.

Priorytet D

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA; WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI, W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

C E L E P O Ś R E D N I E

1. Działania na rzecz rozwoju badań naukowych, rozwoju technologicznego i przedsiębiorczości oraz aplikacji nowych technologii i innowacyjności.

Kierunki działań:

- 1.1. wspieranie inicjatyw transferu wiedzy w dziedzinie rozwoju technologicznego i innowacji, w tym wspieranie tworzenia centrów transferu technologii oraz centrów przedsiębiorczości, innowacji i stref aktywności gospodarczej;
- 1.2. stworzenie warunków dla powstawania parków technologicznych,
- 1.3. wspieranie i dywersyfikacja specjalności naukowych związanych z nowoczesnymi branżami, stosownie do zapotrzebowania sosnowieckiego rynku pracy;
- 1.4. wspieranie zmian technologicznych w gospodarce komunalnej;
- 1.5. budowa systemu współpracy między uczelniami a przemysłem, w celu wykreowania silnych ośrodków naukowo-badawczych;
- 1.6. tworzenie systemu finansowania prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych poprzez współpracę między uczelniami, instytutami naukowymi a gospodarką;
- 1.7. współpraca z jednostkami transferu technologii w zakresie nowych rozwiązań technicznych;
- 1.8. współpraca pomiędzy samorządem terytorialnym a szkołami wyższymi w zakresie prowadzenia lub/i wspierania badań naukowych, organizowania konferencji, sympozjów, poświęconych problematyce rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, lokalnego rynku pracy i przeciwdziałaniu bezrobociu;
- 1.9. tworzenie systemów informacji gospodarczej dotyczących Miasta i zlokalizowanych w nim podmiotów gospodarczych.

2. Tworzenie warunków rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Kierunki działań:

- 2.1. koordynacja i realizacja działań wspierających aktywizację MŚP, ich rozwój i innowacyjność;
- 2.2. tworzenie infrastruktury rozwoju MŚP;
- 2.3. wspieranie rozwoju usług, rzemiosła i rękodzieła artystycznego;
- 2.4. tworzenie zintegrowanego systemu wspierania MŚP w zakresie nowoczesnych technik zarządzania, marketingu i finansowania działalności gospodarczej;
- 2.5. wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o funkcjonowanie w Mieście centrum targowo-wystawienniczego.

3. Uwzględnianie potrzeb rozwojowych przedsiębiorczości w planowaniu przestrzennym.

Kierunki działań:

3.1. pozyskiwanie miejskich terenów strategicznych dla rozwoju przedsiębiorczości.

4. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta.

Kierunki działań:

- 4.1. wykorzystanie możliwości wynikających z funkcjonowania Podstrefy Sosnowiecko-Dąbrowskiej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
- 4.2. wspieranie i realizacja działań na rzecz stworzenia infrastruktury wzmacniającej pozycję Miasta wystawienniczo-targowego;
- 4.3. poprawa dostępu do źródeł energii i mediów oraz stanu technicznego sieci;
- 4.4. mobilizacja lokalnego potencjału finansowego na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i zróżnicowania gospodarki;
- 4.5. stosowanie preferencji w prawie miejscowym;
- 4.6. współpraca przy tworzeniu regionalnych funduszy inwestycyjnych skoncentrowanych na działaniach zwiększonego ryzyka;
- 4.7. pozyskiwanie kapitału i przyciąganie firm do Miasta i regionu;
- 4.8. podejmowanie i wspieranie działań na rzecz poprawy otoczenia działalności gospodarczej sprzyjającej pozyskiwaniu kapitału i przedsiębiorców z otoczenia bliższego i dalszego;
- 4.9. współpraca z Agencją Rozwoju Lokalnego;
- 4.10. wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w Mieście.

5. Wypracowanie i promowanie wizerunku Miasta szczególnie przyjaznego określonym dziedzinom działalności gospodarczej.

Kierunki działań:

- 5.1. program promocji Miasta z punktu widzenia oferty inwestycyjnej i atrakcyjności regionu;
- 5.2. promocja przedsiębiorczości poprzez współpracę władz miasta z samorządem gospodarczym;
- 5.3. promocja Miasta w kontekście realizowanych imprez wystawienniczo-targowych.

Priorytet E

ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ INWESTYCJE, MODERNIZACJE, DOSKONALENIE FUNKCJONOWANIA ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ ORAZ POPRAWĘ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO

C E L E P O Ś R E D N I E

1. Wzbogacanie funkcji miejskich.

Kierunki działań:

- 1.1. przebudowa oraz tworzenie warunków dla modernizacji centrum Miasta i znajdujących się w nim obiektów;
- 1.2. porządkowanie struktury urbanistycznej pod kątem jej wielofunkcyjności;
- 1.3. porządkowanie stanu prawnego własności nieruchomości;
- 1.4. realizacja projektów tworzących metropolitalny wizerunek regionu.

2. Rewitalizacja terenów przemysłowych i pogórnich.

Kierunki działań:

- 2.1. uporządkowanie zabudowy terenów przemysłowych;
- 2.2. rekultywacja oraz rewitalizacja terenów zdegradowanych z nadaniem nowych funkcji;
- 2.3. przeciwdziałanie degradacji terenów przemysłowych.

3. Rewitalizacja obszarów miejskich

Kierunki działań:

- 3.1. rewitalizacja zdegradowanych osiedli miejskich, dzielnic i kwartałów zabudowy;
- 3.2. architektoniczna i funkcjonalna rewaloryzacja zabudowy.

4. Ukształtowanie i ochrona miejskiego systemu obszarów chronionych oraz preferencje dla dziedzictwa przyrodniczego.

Kierunki działań:

- 4.1. określenie obszarów chronionych na terenie Sosnowca w oparciu o opracowane materiały;
- 4.2. rozszerzenie zakresu edukacji szkolnej o przyrodę Miasta Sosnowca oraz realizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych dla mieszkańców;
- 4.3. ochrona zasobów leśnych i poprawa ich kondycji przyrodniczej;
- 4.4. zalesianie terenów (nieużytki; grunty rolne niższej kategorii) zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego;
- 4.5. budowa i rozbudowa infrastruktury niezbędnej dla utrzymania lub przywracania właściwego stanu środowiska przyrodniczego.

5. Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami.

Kierunki działań:

- 5.1. wdrażanie i aktualizacja planu gospodarki odpadami obejmującego wszystkie rodzaje odpadów;
- 5.2. usprawnienie systemu selektywnego gromadzenia odpadów wraz z budową i rozbudową elementów tego systemu;
- 5.3. realizacja programu usuwania azbestu.

6. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Kierunki działań:

- 6.1. ograniczanie niskiej emisji;
- 6.2. ograniczanie emisji pyłowo-gazowej;
- 6.3. wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- 6.4. przedsięwzięcia dla zmniejszenia emisji ze środków transportu publicznego;
- 6.5. wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu powietrza.

7. Utworzenie systemu kształtowania i korzystania z zasobów wodnych – prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Kierunki działań:

- 7.1. poprawa stanu jakości wód powierzchniowych;
- 7.2. ograniczanie zanieczyszczeń powierzchniowych gruntów;
- 7.3. upowszechnianie oszczędzania wody jako zasobu strategicznego;
- 7.4. przystosowanie zasobów wód powierzchniowych miasta do celów rekreacyjnych i sportowych;
- 7.5. budowa systemu ochrony przeciwpowodziowej;
- 7.6. budowa i rozbudowa elementów systemów infrastruktury zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- 7.7. podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta.

8. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta.

Kierunki działań:

- 8.1. rozbudowa infrastruktury turystycznej Miasta;
- 8.2. wsparcie na rzecz zwiększenia bazy noclegowej i gastronomicznej;
- 8.3. wykorzystywanie rocznic powstania miasta oraz rocznic związanych z postaciami sławnych sosnowiczian do promocji i kształtowania wizerunku Miasta;
- 8.4. opracowanie tras turystycznych, ścieżek edukacyjnych i ich propagowanie.

9. Kreowanie wizerunku Miasta przyjaznego mieszkańcom i turystom

Kierunki działań:

- 9.1. działania z zakresu public relations;
- 9.2. działanie przez podmioty funkcjonujące na terenie Miasta na rzecz promocji mikroregionu.

10. Poprawa obsługi mieszkańców przez jednostki działające na terenie Miasta.

11. Doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej

Kierunki działań:

- 11.1. dbałość o kwalifikacje kadr administracji samorządowej poprzez stworzenie systemu doskonalenia zawodowego pracowników;
- 11.2. wprowadzenie i doskonalenie systemu zarządzania jakością w administracji samorządowej;
- 11.3. poprawa bazy technicznej administracji samorządowej;
- 11.4. doskonalenie pracy Biura Obsługi Interesantów;
- 11.5. rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz zastosowanie technik informatycznych w administracji samorządowej i usługach publicznych.

Priorytet F

ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYGMINNEJ I MIĘDZYNARODOWEJ

C E L E P O Ś R E D N I E

1. Działania na rzecz umacniania integracji z Unią Europejską.

Kierunki działań:

- 1.1. działania na rzecz poszerzania wiedzy mieszkańców Miasta Sosnowca o Unii Europejskiej;
- 1.2. wykorzystywanie współpracy z miastami partnerskimi na rzecz integracji europejskiej;
- 1.3. wspieranie powstawania i funkcjonowania instytucji (placówek) integracji europejskiej.

2. Rozwijanie współpracy międzyregionalnej.

Kierunki działań:

- 2.1. współpraca międzyregionalna na poziomie międzynarodowym;
- 2.2. współpraca międzyregionalna na poziomie krajowym,

3. Współpraca z miastami partnerskimi.

Kierunki działań:

- 3.1. wymiana doświadczeń z przedstawicielami samorządów miast partnerskich; działania na rzecz podwyższania standardów działalności administracji lokalnej (m.in.: organizacja staży dla pracowników samorządowych, wizyt studialnych, itd., itp.);
- 3.2. udział w imprezach kulturalnych i sportowych, a także innych ważnych uroczystościach w miastach partnerskich;
- 3.3. wymiana między jednostkami kulturalnymi;
- 3.4. realizacja wspólnych projektów dofinansowywanych ze środków europejskich;
- 3.5. wspieranie zorganizowanych tematycznych wymian mieszkańców i współpracy organizacji pozarządowych;
- 3.6. wspieranie wymiany pomiędzy placówkami edukacyjnymi, kadrą pedagogiczną i młodzieżą.

4. Współpraca z organizacjami i związkami jednostek samorządu terytorialnego.